

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: 10/1357-D/2013.

Érkezett: 2013 SZEPT 10.

Példány: 1

Kezeli iroda: P-1

Melléklet: 0 db

Magyarország Alkotmánybírósága
1535 Budapest, Pf. 773

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] a továbbiakban együtt: Panaszosok) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján

alkotmányjogi panaszt

terjesztek a Tisztelt Alkotmánybíróság elé a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.26.958/2013/20. számú ítéletével mint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben, arra tekintettel, hogy az álláspontom szerint ellentétes az Alaptörvénynek a tulajdonhoz való jogot biztosító XIII. cikkével és a diszkrimináció tilalmát megalapozó XV. cikkével. Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. §-a alapján a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét, valamint az általa hatósági határozatokat semmisítse meg.

A Panaszosok személyes adatainak nyilvánosságra hozásához nem járulnak hozzá.

1. [REDACTED] panaszos 2008-ban adásvétel címén szerezte meg a [REDACTED] község területén fekvő, ott [REDACTED] hrsz. alatt „kivett beépítetlen terület” megnevezéssel nyilvántartott ingatlan tulajdonjogát, ahol feleségével, [REDACTED] panaszossal együtt építkezett, így az itt folyó építési tevékenységgel összefüggő ügyekben mindketten ügyfelek, a támadott bírósági ítélettel érintett eljárásban pedig mindketten felperesek voltak.

Az ingatlanon panaszosok 2010 nyara és 2011 nyara között építették fel azt a családi házat, amelyben az alkotmányjogi panasz benyújtásának időpontjában is mindkét panaszos él. A panaszosok 2010. július 13-án az őriszentpéteri jegyzőhöz mint elsőfokú építésügyi hatósághoz nyújtották be építési engedély iránti, a lakóház terveit is tartalmazó kérelmüket, azonban a hatóság ezt határidőben nem bírálta el. Az időközben ténylegesen megkezdett építkezés vonatkozásában a panaszosokat 2010. szeptember 1-jén az őriszentpéteri jegyző mint építésügyi hatóság 85-13/2010/Ép. számú határozatával fennmaradási engedély iránti kérelem benyújtására kötelezte, amely kötelezést a Vas Megyei Közigazgatási Hivatal, a támadott ítélet által lezárt eljárás alperese felügyeleti jogkörében a 2010. december 4-én kelt SZH/960-7/2010. Végzéssel pontosított, s amelyre a panaszosok 2011. február 2-án előterjesztették fennmaradási és továbbépítési kérelmüket.

Az elsőfokú hatóság a 2011. augusztus 3-án kelt 23-17/2011/Ép. számú határozatával a végleges fennmaradási és egyben ideiglenes használatbavételi engedélyt adott ki, egyben 10.129.000 forint építési bírság megfizetését rendelte el ez utóbbit 144,7 m2 alapterület figyelembevételével állapította meg. [REDACTED] panaszos 2011. augusztus 16-án kelt, a Vas Megyei Kormányhivatalhoz címzett beadványában természetesen – minthogy egyebekben a hatóság

kérelmét helyben hagyta, s mint azt 2011. szeptember 5-én kelt iratukban a panaszosok közösen is jelezték – ez utóbbi, a panaszosok álláspontja szerint törvényellenesen megállapított bírságösszeg felülvizsgálatát kívánta elérni, azonban a Belügyminisztérium Területrendezési és Építésügyi Helyettes Államtitkár Építésügyi Főosztálya BM/1824-8/2012. számú végzése alapján a Vas Megyei Kormányhivatal végül mégis fellebbezésként bírálta el a beadványt. A Kormányhivatal 2012. augusztus 9-én kelt XVIII/B-040/472-21/2012. számú határozatban az engedélyeket kiadó határozatot hatályon kívül helyezte, mivel – bár a fennmaradási engedély kiadásának minden más feltétele megvalósul – az építéssel érintett telek álláspontja szerint nem volt rendezett. A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak a panaszosok keresete alapján született jogerős, 2013. június 10-én írásba foglalt, a panaszosnak 2013. július 8-án kézbesített 1.K.26.958/2013/20. számú ítélete (a továbbiakban: a támadott ítélet) e határozatot lényegében annak indokai alapján hagyta helyben.

A támadott jogértelmezéshez kapcsolódó tényállási elemek röviden a következők:

Az ingatlan tulajdonjogának megszerzésekor már hatályban volt Velemér Község önkormányzat képviselő-testületének 7/2006. [XI. 7.] számú rendelete Velemér Község Szabályozási Terve, valamint Helyi Építési Szabályzata jóváhagyásáról (a továbbiakban: HÉSZ), amely a jogvitában érintett ingatlant érintően a 18. és 19. hrsz.-ú utak területének kibővítését, azaz tartalma szerint (számos további ingatlanhoz hasonlóan) a telek egy részének önkormányzati tulajdonba vonását irányozta elő. Minthogy azonban ezzel összefüggésben bejegyzés az ingatlan-nyilvántartásba nem született, a panaszosok tulajdonosként okkal és egy, a magántulajdon szentségét tiszteletben tartó jogállamban alappal gondolhatták, hogy az önkormányzat a tulajdonviszonyok megváltoztatását alkotmányos módon, mindenekelőtt az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 27. § (1) bekezdése szerinti igénybevételi és lejegyzési eljárás keretében fogja biztosítani, ennek megtörténteig viszont a panaszosok tulajdonhoz kapcsolódó jogosultságait a HÉSZ semmilyen módon nem érinti. Így természetesen a panaszosok abból indultak ki, és mindvégig azt a jogi álláspontot képviselték, hogy ingatlanuk rendezett tulajdoni helyzetű építési telek.

Ebben a részében ezzel állt összhangban az elsőfokú hatóság fennmaradási engedélyt kiadó döntése, viszont mindezen várakozásokkal szöges ellentétben áll a másodfokú határozat (és az ezt megalapozó BM/1824-9/2012 számú belügyminisztériumi jogértelmezés), valamint a támadott határozat, amelyeknek lényege, hogy „önmagában az a tény, hogy az építéssel érintett veleméri 17. hrsz.-ú ingatlan a HÉSZ hatályba lépését megelőzően rendezett építési telekként került kialakításra és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre, nem jelenti azt, hogy amennyiben az új HÉSZ hatályba lépése után indult építésügyi eljárásban a HÉSZ-bcn foglaltaknak nem tesz eleget, akkor is rendezettnek kell tekinteni”. Emellett az építésügyi hatósági engedélyezés akadályát képező rendezetlenség megállapításánál azt sem vette figyelembe a másodfokú hatóság, hogy az elvégzett tényleges építkezés valójában az új HÉSZ szerinti kialakítását semmilyen módon nem akadályozza, és hogy a telek HÉSZ szerinti megosztásáról időközben a Körmentdi Körzeti Földhivatal – a panaszosoknak az események alakulása által kikényszerített kérelmére – a 2010. november 8-án kelt 800058/2010. számú határozatával rendelkezett.

2. Álláspontunk szerint a másodfokon eljáró hatóságnak a bíróságok által helytállónak talált jogértelmezése nem megalapozott: az az Étv. 48/A. § (1) bekezdését, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági

szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 18. § (1) bekezdés b) pontját, illetve a HÉSZ-nek az ott meghatározott feltételekre gyakorolt hatását helytelenül értelmezi. A támadott ítélet által is alkalmazott törvényellenes jogértelmezés álláspontom szerint egyben alaptörvénysértő is, mivel az az alábbiak miatt ellentétes az Alaptörvénynek a tulajdonhoz való jogot biztosító XIII. cikkével és a diszkriminációt tiltó XV. cikkével. Tekintettel arra is, hogy az alapjogsérelem a HÉSZ-t megalkotó önkormányzat, az alkalmazott központi jogszabályok erre az élethelyzetre vonatkozó kifejezett szabályainak hiánya, valamint a hatóság és a bíróság téves jogértelmezésének együttthatásaként következett be, kérem azt is, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg az ügyben az alkalmazott jogszabályok tekintetében az Abtv. 28. § (1) bekezdése alkalmazásának lehetőségét is.

2.1. Álláspontom szerint a támadott döntés tartalma ellentétes az Alaptörvénynek a tulajdon védelmére, valamint a jogegyenlőségre vonatkozó rendelkezéseivel.

2.1.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az alkotmányos tulajdonvédelem körébe tartozónak tekinti a polgári jogi értelemben vett tulajdonjogon kívül egyebek közt a tulajdonnal összefüggő rendelkezési jogosultságokat is: „az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdése nemcsak a tulajdonjog, hanem az azzal összefüggő minden vagyoni jog biztosítására vonatkozik” [17/1992. (III. 30.) AB határozat]. Így a támadott ítéletből következő pervesztesség mindenek előtt a tulajdonhoz való alapvető jog sérelmét okozta. Az a körülmény, hogy az eljárás, amelyben ezen alapjogsérelem bekövetkezett, nem elsődlegesen a tulajdon korlátozására irányult (mint a kisajátítási vagy az Étv. szerinti igénybevételi és lejegyzési eljárás), hanem építésügyi engedélyezési eljárás, önmagában tehát – a támadott ítélet vonatkozó megállapításával ellentétesen – nem jelenti azt, hogy ne állhatna fenn a alkotmányos tulajdonjog közvetlen érintettsége, már csak azért is, mert az alapjogsértés oka közvetve éppen az volt, hogy az önkormányzat a formális tulajdonkorlátozás alkalmazása nélkül kívánta bővíteni az útjait.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében elismert jogegyenlőség követelményén alapuló diszkriminációtilalom az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint arra vonatkozik, hogy „a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, (...) azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.” [9/1990. (IV. 25.) AB határozat]. Emellett a 30/1997. (IV. 29.) AB határozat is rámutatott, „az Alkotmánybíróság más mércét alkalmazott az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra (a szükségesség/arányosság tesztjét), s más mércét arra az esetre, ha a (...) diszkrimináció-tilalmat az alapjogokon kívül egyéb jogokra terjesztette ki. Itt akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alkotmányellenes megkülönböztetést, »ha a megkülönböztetésnek ... nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes.« [35/1994. (VI. 24.) AB határozat]”.

2.1.2. A támadott döntés a gyakorlatban azt eredményezte, hogy a panaszosok a fennmaradási engedélyt (amely egyébként az Étv. alapján a jogszabályoknak tartalmi értelemben megfelelő módon, de engedély nélkül épült építmények esetében a rendezés általános, mindenki számára nyitva álló módja) önmagában azért nem kaphatták meg, mert a veleméri önkormányzat közhatalmi jogkörében eljárva a HÉSZ részeként tulajdonuk egy részének elvonásáról döntött. Ez egyrészt korlátozza az alkotmányos tulajdonvédelem alá tartozó rendelkezési jogosultság gyakorlását (egy építési telek rendeltetészerű használata mindenekelőtt természetesen a

terület beépítése), s teszi mindezt úgy, hogy arra az önkormányzat által érvényesíteni kívánt közcél, az érintett helyi közutak HÉSZ szerinti kialakítása érdekében nem volt szükség. Másrészt a hatósági határozat és a támadott ítélet egyben alaptörvény-ellenes diszkriminációt is megvalósít, minthogy az Étv. szerinti további feltételeknek megfelelő ingatlantulajdonosok összességén belül mások számára nyitva hagyott fennmaradási engedély megkérésének lehetőségéből önkényesen, ésszerű indok nélkül, ráadásul a fent leírt módon szükségtelenül is zárta ki a panaszosokat.

Ezért a támadott ítélete sértette az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, valamint az Alaptörvény XIII. cikkét.

3. Az indítvány benyújtásának feltétele, hogy az Abtv. 27. és 29. §-ában foglalt feltételek fennálljanak. A panaszosok a támadott ítélettel lezárt perben mint magánszemély felperesek járt el, így az egyedi ügyben saját maguk élhetnek alkotmányjogi panasszal. Alkotmányjogi panasz az ügy érdemében hozott, jogorvoslattal tovább már nem támadható bírói döntéssel szemben terjeszthető elő: e feltételeknek a támadott ítélet – mint a per érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható ítélet – megfelel.

Végül a panasz tárgya a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés lehet. E két utóbbi feltétel álláspontom szerint egymástól függetlenül is fennáll. Az ítélet alaptörvény-ellenességéből a Panaszos pervesztessége, a másodfokú közigazgatási hatósági határozat hatályban maradása, a megépített lakóház építésügyi helyzete rendezésének kizárása következett, amely az Alaptörvénynek álláspontom szerint megfelelő tartalmú jogértelmezés mellett nem következhetett volna be. A kérdés alapvető alkotmányjogi jelentősége pedig álláspontom szerint abban áll, hogy az ingatlantulajdonosok jogainak tömeges sérelmét vetíti előre, ha a támadott ítélet szerinti jogértelmezés fennmaradása mellett a településrendezési jogkört gyakorló önkormányzatok egyáltalán nem lesznek rákényszerítve arra, hogy településrendezéssel összefüggő tulajdoni igényeiket az alkotmányos garanciákkal övezett, a törvényalkotó által kifejezetten erre a célra alkotott eljárások keretében érvényesítsék. Márpedig az ítélet jogértelmezése erre vezet, hiszen a telek rendezett minőségének hiánya előbb-utóbb a panasszal érintett ügghöz hasonlóan kártalanítás vagy a felek közti megegyezés hiányában is kikényszeríti az a tulajdonjog átengedését.

A bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet (az Alkotmánybíróságnak címezve) írásban benyújtani az elsőfokú bíróságon. Tekintettel arra is, hogy a panaszosokkal a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.26.958/2013/20. számú ítéletet 2013. július 8-án közölte, az indítványt az Abtv. 27. §-ában meghatározott eljárásban nyújtom be.

Budapest, 2013. szeptember 4.

Tisztelettel,

[Redacted]

[Redacted]